

Φύλλο εργασίας

Θέμα: «Η έντεχνη ελληνική μουσική στο πρώτο μισό του 20ου αιώνα»

Το φύλλο εργασίας αφορά το video από ψηφιακό αρχείο της ΕΡΤ, «Ιστορία της Ελληνικής Συμφωνικής Μουσικής», καθώς και το αφιέρωμα από το youtube στον Αντίοχο Ευαγγελάτο. Οι ερωτήσεις απευθύνονται σε όλη την τάξη. Μετά τις ερωτήσεις δίνονται σε κάθε ομάδα ηλεκτρονικές πηγές, έτσι ώστε να εισαχθούν στη θεματολογία τους.

Ερώτηση 1: *«Όπως στο ποίημα του Παλαμά [Μαγιοβότανα: «Μια νεράιδα με γέννησε»] το λυρικό υποκείμενο συνειδητοποιεί τον εαυτό του σε έναν κόσμο νέο, διαφορετικό από την παράδοση μέσα από την οποία είναι βγαλμένο, έτσι και η ελληνική συμφωνική μουσική αποτελεί μέρος ενός μουσικού ηχητικού κόσμου που αυτο-συνειδητοποιείται μέσα στην παράδοση, αλλά και έξω από αυτήν».*

Ακούστε το πρελούδιο από τα «Μαγιοβότανα» σε ποίηση Κ. Παλαμά και μουσική Μ. Καλομοίρη και εντοπίστε τα στοιχεία του νέου ηχητικού κόσμου που «αυτο-συνειδητοποιείται μέσα στην παράδοση, αλλά και έξω από αυτήν»¹.

Ερώτηση 2: Ποιοι θεωρούνται γενάρχες της ελληνικής μουσικής και σε ποιο ρεύμα εντάχθηκαν;

Ερώτηση 3: Ποια είναι η σχέση των εθνικών σχολών με το ρομαντισμό;

Ερώτηση 4: *«Η συμφωνική μουσική [...] εμφανίζεται [...] ως εκρηκτική μουσική έκφραση που προκύπτει από εξωμουσικό ιδεολογικό περιεχόμενο».*

Ακούστε την αρχή του πρώτου μέρους από τη συμφωνία της λεβεντιάς του Μ. Καλομοίρη. Ποια στοιχεία με «εξωμουσικό ιδεολογικό περιεχόμενο» αναγνωρίζετε στη μουσική; (μελωδικά στοιχεία, αντιθέσεις, ενορχήστρωση).

---

¹ Εντοπίστε τα στοιχεία που αντλεί ο συνθέτης από την παραδοσιακή μουσική (μελωδία, χαρακτηριστικές κλίμακες και διαστήματα, όργανα, ρυθμός) και από τη δυτικο-ευρωπαϊκή παράδοση (αρμονία, συμφωνική ορχήστρα – ενορχήστρωση).

Ερώτηση 5: «Σε έργα συμφωνικής μουσικής, που δεν έχουν ούτε συγκυριακή αναφορά σε γεγονότα, ούτε συγκεκριμένο εξωμουσικό περιεχόμενο, όπως π.χ. ένα θρύλο, φαίνεται με παραδειγματικό τρόπο αυτή η θεμελιακή, για την εκφραστική πρόθεση της μουσικής, πορεία από έναν παρερχόμενο σε ένα νέο κόσμο. Οι διεισδύσεις και οι συγκρούσεις του ενός με τον άλλο».

Ακούστε την αρχή του πρώτου μέρους της «Ελληνικής» συμφωνίας του Πέτρου Πετρίδη. Εντοπίστε τις «διεισδύσεις και τις συγκρούσεις» του παλιού με το νέο κόσμο, δηλαδή της παράδοσης με τη ρομαντική συμφωνική γλώσσα.

Ερώτηση 6: Ποιες είναι οι μουσικές επιρροές του Αντίοχου Ευαγγελάτου;

Ηλεκτρονικές πηγές για τις ομάδες

Ομάδα 1:

<http://melodisia.mmb.org.gr/GreekMusic/list.asp?c=226> (Ο Μανώλης Καλομοίρης και η Εθνική Σχολή)

https://dspace.lib.uom.gr/bitstream/2159/15741/1/ChalkiaSophia_Pe2013.pdf (Εθνικές μουσικές σχολές, Νεοελληνική Μουσική και Δημοτικό τραγούδι)

<http://ebooks.edu.gr/modules/ebook/show.php/DSGYM-C105/65/520,1908/> (Τέχνες και γράμματα στον κόσμο το 19^ο αιώνα)

Ομάδα 2-3:

<https://www.youtube.com/watch?v=iV0LepIr3x8> (ιμπρεσιονισμός - εξπρεσιονισμός στις τέχνες)

Ομάδα 4:

<http://ebooks.edu.gr/modules/ebook/show.php/DSGYM-C105/65/522,1914/>
(Τα αίτια, η έκρηξη και τα μέτωπα του Α' Παγκόσμιου πολέμου)

<http://tvxs.gr/news/%CF%83%CE%B1%CE%BD-%CF%83%CE%AE%CE%BC%CE%B5%CF%81%CE%B1/o-%CE%AD%CF%81%CE%B9%CE%BA-%CF%87%CF%8C%CE%BC%CF%80%CF%83%CE%BC%CF%80%CE%B1%CE%BF%CF%85%CE%BC-%CE%B3%CE%B9%CE%B1-%CF%84%CE%BF%CE%BD-%CE%B5%CE%B8%CE%BD%CE%B9%CE%BA%CE%B9%CF%83%CE%BC%CF%8C>

(Ο Έρικ Χομπσμπάουμ για τον εθνικισμό)

Ομάδα5:

<http://www.odeionathinon.gr/content/category/1/1/2/> (Ωδείο Αθηνών / Ιστορικό)

<http://www.tovima.gr/culture/article/?aid=663806> (το αρχείο του Ωδείου Αθηνών)

<http://www.ethnikoodeio.com/> (Εθνικό Ωδείο / Το Εθνικό Ωδείο / Ιδρυτής - Ιστορικό)

<http://www.odiokrat.gr/> (Κρατικό Ωδείο Θεσσαλονίκης / Είσοδος / Το Ωδείο / Ιστορικό)

http://www-old.lit.auth.gr/panathinaia/panathin_issue27_15NOE1901.pdf (η Εθνική Μουσική του Γεωργίου Λαμπελέτ, Περιοδικό «Παναθήναια, τόμος 3, τεύχος 27, σσ. 82-90)

http://www-old.lit.auth.gr/panathinaia/panathin_issue28_30NOE1901.pdf (η Εθνική Μουσική του Γεωργίου Λαμπελέτ, Περιοδικό «Παναθήναια, τόμος 3, τεύχος 28, σσ. 126-131)

Ομάδα 6:

http://www.komvos.edu.gr/glwssa/odigos/thema_d2/d_2_thema.htm (το γλωσσικό ζήτημα)

http://www.komvos.edu.gr/glwssa/odigos/thema_d2/thema_pdf.pdf (το γλωσσικό ζήτημα)

<http://ebooks.edu.gr/modules/ebook/show.php/DSGYM-C105/65/520,1909/> (Πνευματική

ζωή, γράμματα και τέχνες στην Ελλάδα το 19^ο αιώνα)